

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että Suomi rajoittaa taloudellisuontoisia suhteita sekä tieto- ja muuta liikennettä Etelä-Afrikkaan vaikuttaakseen rotusyrjinnän poistamiseksi Etelä-Afrikassa sekä Namibian laittoman hallinnon lopettamiseksi.

Rahalainan tai muun luoton antaminen Etelä-Afrikalle tai Namibialle kiellettäisiin samoin kuin takauksen antaminen velkojen vakuudeksi. Kiellettyä olisi niin ikään patentin ja siihen liittyvän valmistusoikeuden luovuttaminen.

Muista kuin edellä mainituista taloudellisuontoisista sekä tieto- ja muuta liikennettä koskevista toimenpiteistä voitaisiin säätää asetuksella. Edellytyksenä asetuksen antamiseen olisi, että Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto on

antanut toimenpiteestä suosituksen ja että toimenpide ei ole Suomea sitovien tulleja ja ulkomaankauppaa koskevien kansainvälisten sopimusten määräysten ja muiden Suomen kansainvälisoikeudellisten velvoitusten vastainen.

Sellainen sopimus, joka on tehty lain vastaisesti tai joka tarkoittaa lain kiertämistä, olisi mitätön. Lain rikkomisesta tai sen yrityksestä rangaistaisiin valtuuslakeja vastaan tehtyjen rikosten rankaisemisesta vuonna 1958 annetun lain mukaan.

Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Suomen lähtökohtana Etelä-Afrikan tasavallan vastaisille toimenpiteille on pidettävä Suomen omaksumaa, yksiselitteisen kielteistä kantaa rotuerottelupolitiikkaan. Suomi tuomitsee kaiken rotuun, uskontoon ja ihonväriin perustuvan syrjinnän ja erottelun. Etelä-Afrikan harjoittama apartheid-politiikka (rotuerottelu) on räikeässä ristiriidassa pohjoismaisen oikeus-, tasa-arvoisuus- ja ihmisarvokäsityksen kanssa sekä Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) peruskirjan ja yleismaailmallisen ihmisoikeusjulistuksen kanssa. Omalta osaltaan Suomi jatkaa ja tehostaa muiden pohjoismaiden kanssa Etelä-Afrikkaan kohdistuvia toimenpiteitä apartheidin poistamiseksi.

Myös kansainvälinen yhteisö seuraa syvällä ja kasvavalla huolestuneisuudella Etelä-Afrikan tilannetta. YK:ssa on Etelä-Afrikan rotuerottelupolitiikkaa käsitelty vuodesta 1946 lähtien. Vuonna 1965 yleiskokous hyväksyi ilman äänestystä kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 37/70), jonka Suomi on ratifioinut. Marraskuussa 1977 YK:n turvallisuusneuvosto teki peruskirjan 7 luvun mukaisen jäsenmaita velvoittavan päätöksen aseidenvientikiellosta (418/1977). Päätöksen johdosta annettiin Suomessa asetus Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Etelä-Afrikkaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämiseksi (1000/77). Joulukuussa 1984 turvallisuusneuvosto hyväksyi päätöslauselman (558/1984), jossa jäsenmaita pyydettiin

pidättymään Etelä-Afrikassa valmistettujen aseiden maahantuonnista. Tämä turvallisuusneuvoston päätöslauselma ei toisin kuin edellä mainittu aseidenvientikieltoa koskeva päätöslauselma ole jäsenvaltioita sitova, vaan ainoastaan suositusluontoinen. Suomessa päätettiin kuitenkin vapaaehtoisesti toteuttaa päätöslauselman mukainen eteläafrikkalaisten aseiden, ammusten ja sotilasajoneuvojen tuontikielto valtioneuvoston asiaa koskevalla päätöksellä, joka annettiin 22 päivänä elokuuta 1985.

Turvallisuusneuvosto hyväksyi 19 päivänä kesäkuuta ja 26 päivänä heinäkuuta 1985 kaksi päätöslauselmaa (566/1985 ja 569/1985), joissa jäsenvaltioita kehoitetaan ryhtymään vapaaehtoiisiin toimenpiteisiin uusien sijoitusten lopettamiseksi, eteläafrikkalaisten kultarahojen, Krüger-randien, myynnin kieltämiseksi, urheilu- ja kulttuurisuhteiden rajoittamiseksi, Etelä-Afrikan kanssa ylläpidettävän meri- ja lentoliikenteen uudelleenarvioimiseksi, vientitakuulainojen epäämiseksi, uusien ydinalan hankkeiden kieltämiseksi sekä sotilas- ja poliisikäyttöisen tietokonekaluston myynnin kieltämiseksi.

1.1. Lainsäädäntö

Voimassa oleva lainsäädäntö antaa yleisen valtuuden YK:n päätösten toimeenpanemiseksi vain silloin, kun kyseessä on turvallisuusneuvoston peruskirjan 7 luvun nojalla tehty jäsenmaita sitova päätös. Turvallisuusneuvoston 6 päivänä joulukuuta 1966 tekemän Etelä-Rhodesiaa koskevan sitovan pakotepäätöksen jälkeen Suomessa annettiin 10 päivänä maaliskuuta 1967 laki Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston Etelä-Rhodesiaa koskevaan päätökseen perustuvien velvoitusten täyttämiseksi (187/67), jonka mukaan näiden velvoitusten täyttämiseksi voitiin säätää asetuksella. Tätä lakia korvaamaan säädettiin 29 päivänä joulukuuta 1967 yleinen valtuuslaki, laki eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämiseksi (659/67), jonka mukaan turvallisuusneuvoston sitoviin päätöksiin perustuvista velvoituksista voidaan määrätä asetuksella. Tämä laki on toistaiseksi ainoa Suomessa voimassa oleva laki, joka on säädetty YK:n turvallisuusneuvoston päätöksen perusteella. Turvallisuusneuvoston suosituksiin perustuvaa lakia ei Suomessa ole, ei myöskään muuta lakia, joka tekisi mahdolliseksi rajoittaa taloudellisia suhteita Etelä-Afrikkaan YK:n päätösten puuttuessa.

1.2. Pohjoismainen lainsäädäntö

Ruotsissa on YK:n turvallisuusneuvoston sitovien päätösten ja suositusten täytäntöönpanemiseksi annettu vuonna 1971 laki tietyistä kansainvälisistä sanktioista. Norjassa on vuodesta 1968 lähtien ollut voimassa laki turvallisuusneuvoston sitovien päätösten toimeenpanosta. Tanskassa on voimassa vuonna 1985 uudistettu siviilioikeuslaki ja laki tietyistä YK:n peruskirjaan liittyvistä toimenpiteistä koskien turvallisuusneuvoston sitovia päätöksiä. Tänä vuonna Tanskassa on myös annettu laki uusien tanskalaisten sijoitusten kieltämisestä Etelä-Afrikassa. Ruotsissa säädettiin tänä vuonna laki Etelä-Afrikkaan ja Namibiaan suuntautuvien sijoitusten kieltämisestä. Ruotsin laissa kielletään uusien sijoitusten lisäksi lainat, rahoitusleasing sekä patenttien ja valmistusoikeuksien luovuttaminen Etelä-Afrikkaan ja Namibiaan.

2. Valmistelu

Suomi ja muut pohjoismaat ovat joko ryhtyneet tai parhaillaan harkitsevat ryhtymistä YK:n turvallisuusneuvoston suositamiin toimenpiteisiin. Pohjoismaiden näkemyksen mukaan Etelä-Afrikkaan voidaan vaikuttaa tehokkaimmin ainoastaan turvallisuusneuvoston sitovien päätösten tietä. Näiden puuttuessa ne ovat kuitenkin katso-neet voivansa yhdistää omat toimenpiteensä ja ovat päätyneet yhteisen ohjelman laatimiseen, jonka Pohjoismaiden ulkoministerit hyväksyivät vuonna 1978. Ohjelmaa on toteutettu aktiivisesti lukuisin eri tavoin. Pohjoismaat ovat nyt tutkineet toimintaohjelman tehostamiseen liittyviä kysymyksiä, ja pohjoismaiden ulkoministerit ovat kokouksessaan lokakuussa 1985 hyväksyneet tehostetun toimintaohjelman.

Pohjoismaisen toimintaohjelman ehdotukset vastaavat suurelta osalta turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 566 ja 569 suosituksia. Toimintaohjelma sisältää toimenpiteitä, joiden täytäntöönpano Suomen osalta edellyttää lainsäädäntömme täydentämistä.

Ulkoasiainministeriö asetti 23 päivänä elokuuta 1985 työryhmän valmistelemaan Etelä-Afrikkaa koskevaa lakia. Työryhmässä olivat edustettuina ulkoasiain-, kauppa- ja teollisuus- sekä valtiovarainministeriöt. Lisäksi työryhmä kuuli asiantuntijoita oikeusministeriöstä, Suomen Pan-kista sekä patentti- ja rekisterihallituksesta. Lain suuntaviivat on hyväksytty hallituksen ulkoasiainvaliokunnassa.

3. Esityksen vaikutukset

Edellä olevan johdosta ehdotetaan lain säätämistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä. Lakiin tulisi sisällyttää Etelä-Afrikkaan kohdistettavina yksittäisinä toimina lainojen ja takauksen antamisen, lainakonsortioihin osallistumisen sekä uusien patenttien ja valmistusoikeuksien myynnin kieltäminen. Sitä vastoin sijoitusten ja leasing-toiminnan kieltämisestä on tarkoitus antaa asetus.

Lisäksi lakiin tulisi ottaa yleisluontoinen valtuutus säätää asetuksella myös tarvittavista uusista Etelä-Afrikan vastaisista toimenpiteistä. Näin välttäisiin siltä, että myöhemmin mahdollisesti tarvittavista uusista toimenpiteistä tulisi säätää joka kerta uusi laki. Talous- ja muiden vastaavien suhteiden yleisempäänkin rajoittamiseen voitaisiin siten viivytyksettä ryhtyä sen mukaan kuin Etelä-Afrikan tilanteen kehitys kulloinkin vaatii. Lain antamaa valtuutta voitaisiin käyttää sillä ehdolla, että YK:n turvallisuusneuvosto on antanut toimenpiteistä suosituksen ja että toimenpide ei ole Suomea sitovien tulleja ja ulkomaan-

kauppaa koskevien kahden- tai monenvälisten sopimusten määräysten tai muiden Suomen kansainvälisoikeudellisten velvoitusten vastainen.

Kun asetuksella määrättävä toimenpide ei saa olla Suomen kansainvälisoikeudellisten velvoitusten vastainen, se ei myöskään saa loukata kauppaa ja tulleja koskevaa yleissopimusta (GATT; SopS 15/50), jonka osapuolia Suomi ja Etelä-Afrikka ovat.

Asetuksenantovaltuuden laajentamista nyt myös sellaisiin toimenpiteisiin, jotka perustuvat turvallisuusneuvoston Etelä-Afrikkaa koskeviin suosituksiin, voidaan perustella Etelä-Afrikassa vallitsevalla ainutlaatuisella lakiin perustuvalla ihmisoikeuksia loukkaavalla tilanteella ja sen viimeaikaisella kehityksellä ja sillä, että kansainvälinen yhteisö on pystynyt sopimaan aseidenvienti-kiellon lisäksi vain suositusluontoisista toimenpiteistä Etelä-Afrikan painostamiseksi apartheid-politiikan poistamiseksi. Näiden laajaa kansainvälistä kannatusta nauttivien suositusten täytäntöönpanolla voidaan entistä tehokkaammin vaikuttaa Etelä-Afrikan hallitukseen. Menettely vastaa myös muiden pohjoismaiden käytäntöä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

Lain nimi. Laissa tarkoitetut toimenpiteet kohdistuvat Etelä-Afrikkaan, mutta ne on suunnattu maan hallituksen harjoittamaa rotusyrjintää ja Namibian laitonta hallintoa vastaan.

1 §. Lain tarkoitus ilmenee tästä pykälästä, jonka osalta voidaan viitata yleisperusteluihin. Tarkemmat säännökset lainan ja takauksen antamisen kieltämisestä sisältyvät lakiehdotuksen 3 §:ään sekä patentin ja valmistusoikeuden luovuttamisen kieltämisestä 4 §:ään. Muista toimenpiteistä säädetään lakiehdotuksen 6 §:ssä.

2 §. Lähinnä lakiteknisistä syistä on lakiehdotuksen tähän pykälään otettu toimenpiteiden välittömiä kohteita koskeva määritelmä. Ilman määritelmää jouduttaisiin jokaisen kiellon yhteydessä luettelemaan kohteet erikseen.

Ruotsissa ja Tanskassa kiellot eivät kohdistu eteläafrikkalaisiin ja namibialaisiin luonnollisiin henkilöihin.

3 §. Valuuttalain (910/72) 1 §:n mukaan valtionneuvosto voi maan ulkomaisen maksukyvyn turvaamiseksi muun muassa rajoittaa maksuvälineiden, arvopapereiden ja saamistodistusten vientiä ja tuontia sekä määrätä, että luoton tai vakuuden antaminen ulkomailla asuvalle tai niiden ottaminen ulkomailla asuvalta on sallittu vain Suomen Pankin asettamin ehdoin ja rajoituksin. Luottojen ja vakuuksien kieltäminen johonkin tiettyyn maahan muilla kuin valuuttapoliittisilla syillä edellyttää erityislainsäädäntöä.

Pykälän 1 momentissa kielletään rahalainan tai muun luoton antaminen. Niillä tarkoitetaan ensi sijassa suomalaisten pankkien tai muiden rahoituslaitosten myöntämiä lainoja. Lainakielto koskee myös mainittujen pankkien ja rahoituslaitosten osallistumista lainakonsortiojärjestelyihin, joilla välitetään lainoja Etelä-Afrikalle tai Namibialle.

Lainakielto koskisi ainoastaan uusia rahalainoja ja luottoja. Mahdollisuus olemassa olevien lainojen ja luottojen laina-aikojen pidentämiseen olisi

sen sijaan tarpeen muun muassa, jos Etelä-Afrikan ulkomaista velkaa maan heikentyvän maksukyvyyn vuoksi joudutaan kansainvälisin järjestelyin vakauttamaan.

Säännöksessä kielletään myös takauksen antaminen velkojen vakuudeksi. Takaukseen rinnastetaan vientitakuu. Säännös edellyttää muutoksia Suomen Pankin valuuttamääräyksiin.

Pykälän 2 momentin tarkoituksena on estää tytäryhtiöiden käyttö lain kiertämiseksi. Tytäryhtiöllä tarkoitetaan osakeyhtiölain (734/78) 2 §:ssä määriteltyä yhtiötä.

4 §. Patentin tai valmistusoikeuden luovuttamista voidaan käyttää sijoituksen eräänä vaihtoehtona myös ulkomailla. Luovuttamista ei voimassa olevan lainsäädäntömme mukaan voida rajoittaa. Säännöksessä kielletään patentin luovuttamisen lisäksi myös valmistusoikeuden antaminen. Valmistusoikeudella tarkoitetaan patentin käyttö lupaa (lisenssiä) ja siihen liittyviä vastikkeellisia tietoja, joita tarvitaan teknologian siirron toteuttamiseksi. Esimerkkinä voidaan mainita valmistusohjeet ja tiedot teollisista tuotantomenetelmistä.

5 §. Lainkohdassa tarkoitettuja poikkeuksia voisivat olla esimerkiksi kansainvälisessä kaupassa tavanomaisesti sovellettavat rahoitusjärjestelyt ja sellaiset lainat, jotka annetaan rotuerottelua vastustaville järjestöille tai kirkkoille.

6 §. Tämän pykälän osalta voidaan viitata yleisperusteluihin. Pykälä koskee muita toimenpiteitä kuin lainan ja takauksen antamisen sekä patentin ja valmistusoikeuden luovuttamisen kieltämistä. Toimenpiteiden on liityttävä taloudellisuontoiisiin suhteisiin tai tieto- ja muuhun liikenteeseen, joiden rajoittamisesta turvallisuusneuvosto voi päättää YK:n peruskirjan 41 artiklan mukaan. Toimenpiteisiin ryhtyminen on harkinnanvaraista, kun 2 momentissa luetellut edellytykset ovat olemassa.

Pykälän 2 momentissa on mainittu kaksi edellytystä, joiden molempien on oltava yhtäaikaan olemassa. Toimenpiteestä tulee olla turvallisuusneuvoston suositus eikä toimenpide saa olla Suomessa sitovien tulleja ja ulkomaankauppaa koskevien kansainvälisten sopimusten määräysten ja muiden Suomen kansainvälisoikeudellisten velvoitusten vastainen. Kun turvallisuusneuvosto tekee sitovan päätöksen, voidaan päätökseen soveltaa Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjan 103 artiklaa. Sen mukaan peruskirjan velvoituksilla on etusija, jos jäsenen peruskirjaan ja johonkin muuhun kansainväliseen sopimukseen perustuvat velvoitukset ovat ristiriidassa keskenään. Peruskir-

jan määräystä ei voida sen sijaan soveltaa turvallisuusneuvoston suosituksiin, joiden noudattaminen saattaa sen takia johtaa kansainvälisten velvoitteiden vastaisiin toimiin. Tällainen menettely vaarantaisi kansainvälisen oikeusjärjestyksen perusteita.

Turvallisuusneuvoston hyväksymissä päätöslauselmissa 566 ja 569 jäsenvaltioita kehoitetaan ryhtymään vapaaehtoisin toimenpiteisiin muun muassa uusien sijoitusten lopettamiseksi. Sijoituskieltoa koskeva asetus on tarkoitus antaa tämän lain voimaantulon jälkeen 6 §:n perusteella. Asetusta selostetaan tarkemmin perustelujen seuraavan otsakkeen alla.

7 §. Lakiehdotuksen 6 §:ään sisältyy valtuutus antaa sellaisiakin asetuksia, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen. Tämän johdosta pykälässä säädetään, että sellaiset asetukset on saatettava eduskunnan tietoon. Eduskunta voi päättää niiden kumoamisesta. Vastaava säännös on muissakin valtuuslaeissa kuten maan ulkomaankaupan ja taloudellisen kasvun turvaamisesta annetussa laissa (157/74) ja eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa.

8 §. Säännöksen tarkoituksena on tehostaa lain ja sen nojalla annettujen asetusten noudattamista ja estää näiden kiertämistä. Sillä on myös sanktioluonne, sillä säännöksessä tarkoitettujen sopimuksen tehnyt saa kantaa menettelyn taloudelliset seuraamukset. Samantapainen säännös on myös eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetussa laissa.

9 §. Lain säännösten noudattamiseksi ovat rangaistussäännökset välttämättömät. Edellä 7 §:n perusteluissa mainittujen valtuuslakien tavoin lain säännösten rikkomisesta säädetään noudatettavaksi eräitä valtuuslakeja vastaan tehtyjen rikosten rankaisemisesta annettua lakia.

10 §. Pykälä sisältää tavanmukaisen asetuksen-antovaltuuden.

11 §. Pykälä sisältää voimaantulosäännöksen sekä säännökset siitä, että lakia ei sovelleta ennen voimaantuloa tehtyihin sopimuksiin.

12 § Pykälässä ehdotetaan, että asetuksella voidaan säätää lakiin sisältyvien säännösten soveltamisen lakkaamisesta. Voimassaoloaikana saatetaan olosuhteiden muuttumisen johdosta käydä välttämättömäksi, että lain kaikkia säännöksiä ei sovelleta. Esimerkkinä olosuhteiden muuttumisesta voidaan mainita Namibian mahdollinen itsenäistyminen.

2. Tarkemmat säännökset

Kuten 6 §:n perusteluissa mainitaan, YK:n turvallisuusneuvosto on kehoittanut jäsenvaltioita ryhtymään toimenpiteisiin uusien sijoitusten lo-
pettamiseksi. Tarkoituksena on lain voimaantu-
lon jälkeen annettavalla asetuksella kieltää Etelä-
Afrikassa toimivan liikkeen tai sen osan hankki-
minen vastiketta vastaan. Kiellettyä olisi myös
eteläafrikkalaisen oikeushenkilön arvopapereiden
vastikkeellinen hankkiminen tai sen rahavarojen
lisääminen tahi muun omaisuuden luovuttami-
nen käytettäväksi sen toiminnassa. Luonnos ase-
tukseksi on tämän esityksen liitteenä.

Tarkoituksena on lain voimaantumisen jälkeen
antaa 5 §:n perusteella myös valtioneuvoston
päätös Etelä-Afrikan tasavallalle myönnettävistä
luotoista. Luonnos valtioneuvoston päätöksestä
on tämän esityksen liitteenä.

3. Voimaantulo

Tarkoituksena on, että laki tulisi voimaan
mahdollisimman pian sen jälkeen, kun eduskun-
ta on hyväksynyt lakiehdotuksen.

4. Säättämisjärjestys

Lakiehdotukseen sisältyy valtuudet antaa sellai-
siakin asetuksia, joiden antamiseen hallitusmuo-
don mukaan eduskunnan myötävaikutus on tar-
peen. Siinä rajoitetaan myös patenteja ja valmis-
tusoikeuksia koskevaa omistusoikeutta ja lisäksi
laajennetaan valuuttalain sisältämiä omistusoi-
keuden rajoituksia. Tämän johdosta tulisi lakie-
hdotus käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä
säädettyllä tavalla.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskun-
nan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Vaikuttaakseen rotusyrjinnän poistamiseksi Etelä-Afrikassa sekä Namibian laittoman hallinnon lopettamiseksi Suomi rajoittaa taloudellisuusluontoisia suhteita sekä tieto- ja muuta liikennettä Etelä-Afrikkaan siten kuin tässä laissa säädetään.

2 §

Mitä jäljempänä tässä laissa säädetään Etelä-Afrikasta, koskee Etelä-Afrikan tasavaltaa ja sen viranomaista sekä eteläafrikkalaista oikeushenkilöä ja luonnollista henkilöä. Vastaavasti koskevat säännökset Namibiasta namibialaista oikeushenkilöä ja luonnollista henkilöä.

3 §

Rahalainaa tai muuta luottoa ei saa antaa Etelä-Afrikalle tai Namibialle. Myöskään takaus ei saa antaa velkojen vakuudeksi.

Ulkomailla toimivaa tytäryhtiötä ei saa käyttää 1 momentissa kielletyn lainan tai takauksen antamiseen.

4 §

Patenttia ja siihen liittyvää valmistusoikeutta ei saa luovuttaa Etelä-Afrikkaan tai Namibiaan.

5 §

Valtioneuvosto tai sen määräämä viranomainen voi myöntää poikkeuksia 3 ja 4 §:n säännöksistä.

6 §

Muista kuin edellä säädetystä taloudellisuusluontoisia suhteita sekä tieto- ja muuta liikennettä koskevista toimenpiteistä, jotka kohdistuvat Etelä-Afrikkaan tai Namibiaan, voidaan säätää asetuksella.

Edellytyksenä 1 momentissa tarkoitetun asetuksen antamiseen on:

1) että Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvosto on antanut toimenpiteestä suosituksen; ja

2) että toimenpide ei ole Suomea sitovien tulleja ja ulkomaankauppaa koskevien kansainvälisten sopimusten määräysten ja muiden Suomen kansainvälisoikeudellisten velvoitusten vastainen.

7 §

Tämän lain 6 §:n nojalla annetut sellaiset asetukset, joiden antamiseen hallitusmuodon mukaan eduskunnan myötävaikutus on tarpeen, on viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle. Hänen on saatettava ne eduskunnan tietoon heti tai, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut. Asetukset on kumottava, jos eduskunta niin päättää.

8 §

Sopimus tai muu sitoumus, joka on tehty tämän lain tai 6 §:n nojalla annetun asetuksen vastaisesti taikka joka tarkoittaa niiden kiertämistä, on mitätön.

9 §

Sitä, joka jättää noudattamatta tai muulla tavoin rikkoo tai yrittää rikkoa tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä, rangaistaan eräitä valtuuslakeja vastaan tehtyjen rikosten rankaisemisesta annetun lain (305/58) mukaan.

10 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan tarvittaessa asetuksella.

11 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 198 .

Lakia ei sovelleta ennen sen voimaantuloa annettuihin lainoihin tai takauksiin eikä ennen sen voimaantuloa luovutettuihin patentteihin ja valmistusoikeuksiin.

12 §

Asetuksella voidaan säätää, että tähän lakiin sisältyvien säännösten soveltaminen lakkaa.

Helsingissä 22 päivänä marraskuuta 1985

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ulkoasiainministeri *Paavo Väyrynen*

Asetus

Etelä-Afrikkaan kohdistuvasta sijoituskiellosta

Ulkoasiainministerin esittelystä säädetään eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain (/) 6 §:n nojalla:

1 §

Etelä-Afrikassa tai Namibiassa toimivaa liikettä tai sen osaa ei saa hankkia vastiketta vastaan.

Eteläafrikkalaisen tai namibialaisen elinkeinotoimintaa harjoittavan oikeushenkilön arvopapereita ei saa hankkia vastiketta vastaan.

Eteläafrikkalaisen tai namibialaisen elinkeinotoimintaa harjoittavan oikeushenkilön rahavaroja ei saa lisätä eikä muuta omaisuutta saa luovuttaa käytettäväksi sen toiminnassa.

2 §

Käyttöomaisuutta ei saa hankkia eteläafrikkalaisen tai namibialaisen tytäryhtiön lukuun.

Omaisuutta ei saa vuokrata eteläafrikkalaiselle tai namibialaiselle tytäryhtiölle pysyvää käyttöä varten, mikäli vuokrasopimuksen voimassaoloai-

ka vastaa omaisuuden taloudellista käyttöikää (rahoitusleasing).

3 §

Valtioneuvosto voi erityisistä syistä myöntää poikkeuksia 1 ja 2 §:n säännöksistä.

4 §

Tämän asetuksen tai sen nojalla annettujen määräysten rikkomisen rankaisemisesta ja muista seuraamuksista on voimassa, mitä eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain (/) 9 §:ssä on säädetty.

5 §

Tämä asetus tulee voimaan päivänä
kuuta 1986.

Valtioneuvoston päätös

Etelä-Afrikalle myönnettävistä luotoista

Valtioneuvosto on eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain (/) 5 §:n nojalla ulkoasiainministeriön esittelystä päättänyt:

1 §

Eräistä Etelä-Afrikkaan kohdistuvista toimenpiteistä annetun lain (/) 3 §:n luottokieltä ei sovelleta tavaratoimituksiin liittyviin kansainvälisessä tavarakaupassa tavanomaisiin maksu-, luotto- tai takausjärjestelyihin, mikäli toimitus ei muutoin ole mainitun lain tai sen nojalla annettujen säännösten perusteella kielletty.

2 §

Luottokieltä ei koske rotuerottelua vastustaville järjestöille tai kirkkoille myönnettävää luottoa.

3 §

Tämä päätös tulee voimaan päivänä
kuuta 1986.